

Freja Rylander
Avfall/Utreddning

REMISSVAR

Till: Stockholms Stadshus AB
Att: Krister Stralström
105 35 Stockholm

remiss@stadshusab.se

REMISSVAR: PROMEMORIA OM KOMMUNALT ANSVAR FÖR INSAMLING OCH MATERIALÅTERVINNING AV RETURPAPPER, DNR SSAB 2020/130

BAKGRUND

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) har tillställts remiss av; Promemoria om Kommunalt ansvar för insamling och materialåtervinning av returpapper, som föreslår att producentansvaret för returpapper ska upphävas. Kommunerna ska från den 1 januari 2022 tillhandahålla ett system med lättillgängliga insamlingsplatser för att samla in utsorterat returpapper. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

STOCKHOLM VATTEN OCH AVFALLS SAMMANFATTADE SYNPUNKTER

SVOA avstyrker regeringens förslag om ett avskaffat producentansvar för returpapper.

SVOA bedömer att den föreslagna lösningen kommer att ge långtgående principiella, ekonomiska och praktiska konsekvenser.

SVOA förordar en samordnad utredning och lösning för returpapper, matavfall och förpackningar. Införandetiderna bör synkroniseras för samtliga materialslag så att berörda aktörer kan samordna uppbyggnaden av insamlingssystemen. Detta bör göras utifrån en konsekvensanalys av hur det påverkar medborgare, kommuner och återvinningsmål. Det måste vara lätt för medborgaren, effektivt för kommunerna, hållbart ur ett samhällsperspektiv och det behövs ett tydligt producentansvar.

Kommunernas perspektiv angående tid och kostnader har inte vägts in i tillräcklig utsträckning i förslaget. Det framställs som att det skulle vara en snabb lösning att lägga över ansvaret på kommunerna. Det föreslagna kommunala ansvaret för insamling och materialåtervinning av returpapper innebär dock en ny uppgift för kommunerna. Det är en kort tid till införandet, vilket medför svårigheter avseende att etablera ett nytt insamlingsystem.

SVOA vill framhålla att förslaget att ta bort producentansvaret för returpapper, i ett läge där vårt samhälle strävar efter en omställning till en cirkulär ekonomi, kan urholka den viktiga principen om att förorenaren betalar genom att bryta sambandet mellan producenter och återvinnare. Regeringens resonemang kring producentansvar samt konsumenten som förorenare bedöms kunna appliceras på andra producentansvarsmaterial och därmed ge långtgående principiella konsekvenser.

KOMMENTARER OCH SYNPUNKTER

Principiella aspekter

Förorenaren betalar – Producentansvar

Principen om att förorenaren betalar, Polluter Pays Principle (PPP), är central i EU-lagstiftning och svensk lagstiftning. Producentansvaret är sprunget ur denna princip. Att i ett läge där vårt samhälle strävar efter en omställning till en cirkulär ekonomi bryta sambandet mellan producenter och återvinnare ser SVOA som en negativ utveckling. Som systemet nu är uppbyggt finns en nära koppling mellan producenter, vad de sätter på marknaden och hur det ska materialåtervinnas. Producenterna har incitament till att minska sin miljöpåverkan, sätta smartare produkter på marknaden och öka materialåtervinningen. SVOA vill framhålla att förslaget att ta bort producentansvaret för returpapper kan urholka denna viktiga princip genom att bryta sambandet mellan producenter och återvinnare. Dessutom tas incitamentet för producenterna att blanda in återvunnet material bort, vilket kan leda till att återvinningsgraden minskar. I sin tur kan detta leda till att kommunerna står med ett materialslag utan avsättning.

Att betrakta konsumenterna som förorenare

Under rubrik "7.3 Principen om att förorenaren betalar" förs ett resonemang att betrakta konsumenten, istället för producenten, som förorenare med motiveringen att det är konsumenten som gör valet att göra sig av med produkten. Resonemanget riskerar att urholka producentansvaret även för andra materialslag som exempelvis förpackningar.

Returpapper består av mer än tidningspapper

En betydande del av returpappersfraktionen utgörs av annat än tidningar (kataloger, reklamblad, trycksaker, informationsblad mm). Avfall Sverige har med stöd av plockanalyser uppskattat att reklam kan utgöra så mycket som 50 procent av fraktionen. Förslaget som nu förs fram innebär att producenterna av reklam inte behöver stå för några kostnader eller på annat sätt ta ansvar för återvinningen av materialet de sätter på marknaden. Kostnaden för insamling och återvinning av reklam flyttas över från reklamproducenterna till kommunen som i sin tur behöver ta ut den genom höjd avfallstaxa, vilket SVOA ser som olämpligt och problematiskt i detta fall.

Ekonomiska och praktiska aspekter

Tidplan

Under rubriken "8.6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser" står att läsa att det finns "skäl att låta ansvaret gå över till kommunerna relativt snabbt. Samtidigt är det viktigt att kommunerna får tillräckligt med tid på sig för att förbereda sig på att överta ansvaret". SVOA bedömer inte att förslaget tar tillräcklig hänsyn till kommunernas perspektiv angående tid. Det framställs som att det skulle vara en snabb lösning att lägga över ansvaret på kommunerna. Det föreslagna kommunala ansvaret för insamling och materialåtervinning av returpapper innebär dock en ny uppgift för kommunerna. Det är en kort tid till införandet vilket medför svårigheter avseende att etablera ett nytt insamlingsystem.

Analys av ekonomiskt och praktiskt genomförande

SVOA:s bedömning är att analysen av ekonomiskt och praktiskt genomförande är otillräcklig. SVOA vill förtydliga att det är stora kostnader som regeringen lägger över på kommunerna och därmed på kommuninvånarna via taxekollektivet. Dessutom är det otydligt om förslaget även omfattar returpapper från verksamheter. Om så är fallet ger det ytterligare konsekvenser.

Osäkerheter inför framtidens materialinsamling och återvinning

Det råder just nu stora osäkerheter för kommunerna avseende förutsättningarna för att planera sina avfallssystem. 2018 beslutade regeringen om nya regler om producentansvar för förpackningar respektive returpapper med skärpning av producentansvaret. Ingen aktör har dock ansökt om tillstånd att samla in returpapper. Tidningsbranschen har meddelat att de anser att det blir för dyrt.

Naturvårdsverket har avslagit både Förpacknings- och tidningsinsamlingens (FTI) samt Tailor-Made Responsibility's (TMR) ansökningar om att samla in förpackningar. Inga andra ansökningar har inkommit. Regeringen har som en konsekvens av det framfört att den nya förordningens ikraftträdande kommer att senareläggas. Vad som händer efter 2020 års slut är oklart. Till detta ska kommunerna tillhandahålla ett system för insamling av matavfall från 2021. Något formellt beslut om att skjuta fram ikraftträdandet har inte fattats men Naturvårdsverket har pausat sitt arbete med föreskrifter i frågan. Detta sammantaget gör att det finns stora osäkerheter för aktörerna. SVOA efterfrågar en helhetslösning, inte dellösningar som skapar osäkerheter och snabbt ändrade förutsättningar.

Mårten Frumerie
Verkställande direktör